The Daily Hebrew Journal

דער אידישער זשורנאל

אונזער אפיס איז אין 542 דאנדעס וועסט

אונזערע טעלעפאן נומערן זענען 6830 / 6831 טריינטי

VOLUME XIII № 7423 — Wednesday, October 29th, 1930 — מאראנטא, מיטוואך דער 29־טער אקטאבער, 1930. — יום ד׳ ד׳ חשון, פרשה לך לך, תרצ״א. — PRICE THREE CENTS

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY OCT 31 1930

N Y Public Library 476 Fifth Ave. NEW YORK N Y

קאנאדער ציוניסטען דריקען אויס פראטעסט צו ענגלאנד

ספעציעלע טעלעגראמע צו „זשורנאל״ פון גערטרוד לערנער.

מאנטרעאל, אקט. 28.

ביי א ספעציעלער פארזאמלונג וואס איז דא נעכטן אויענט אפגעהאלטן געווארן פון פיהרער פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע פון אלע טיילען אין קאנאדע, איז אנגענומען געווארן א שארפע פראטעסט־רעזאלוציע געגען דער איצטיגער ארבייטער רעגירונג אין פארבינדונג מיט דעם לעצטען „וויסען פאפיער״ וואס איז ארויסגעגעבען געווארן בנוגע פאלעסטינע.

א. דזש. פרימאן, דער פרעזידענט פון קאנאדער ציוניסטישער ארגאניזאציע, האט געלייזט דאס קאנאדער אידענטום פאר זייער שטענדיגען גלויבען און זייער געדולד מיט וועלכעס זיי האבען אויפגענומען די לעצטע שטערונגען צו אויפבויען א אידישע היימלאנד אין ארץ־ישראל.

„אונזער לאנד איז איצט פונקט אזא ווי פון אונזערע זיידעס אין מערים ווען מען האט זיי געהייסען מאכען ציגעל אהן שטרוי״. דאס ער געזאגט. „ווייל מיין הייסט אונז אויך צו בויען א נאציאנאלע היים אהן אימיגראציע אין אהן דאס רעכט צו קויפען לאנד״.

מר. פרימאן האט דערקלערהט, אז א שטראהל פון האפנונג איז נאך פארהאן אין די סימפאטיען וואס זענען אויסגעדריקט געווארען צו די אידען פון די קאנאדיסערוואטיוו און ליבעראלע פיהרער אין ענגלאנד.

די רעזאלוציע וועלכע איז איבערגעשיקט געווארען צו דער בריטישער רעגירונג לויטעט, „אז די רעגירונג זאל נאך אמאל באטראכטען אויהר פאליסי, און צו דערמעגליכען פאר דעם אידישען פאלק צו פארטזעצען די קאאפעראציע מיט גרויס־בריטאניען אין דער ריכטיגער דורכפיהרונג פונ׳ם מאנדאט, און אין דער צייט וואס די אראבישע רעכט זאלען אפגעהיט ווערען, זאל אבער פארזיכערט ווערען די עטאבלירונג פון א אידישער נאציאנאלער היים אין ארץ־ישראל״.

צווישען די וואס זענען אנוועזענד געווען ביי דער ספעציעלער פארזאמלונג זענען: ס. וו. דזשייקאבס, א. א. היפס (ביידע אידישע פארלאמענט־מעמבערס), מר. און מרס. א. דזש. פרימאן, מ. גאלבער, מר. און מרס. ה. ע. ווייזלדער פון ווינניפעג, לייאן קאהען, א. לעווין, ראבי דר. ה. אבראמאוויטש, לואיס פיטש, סעמועל הארט און אנדערע.

עס איז אויך באשלאסען געווארען, אז די ציוניסטישע ארבייט פאר דעם אויפבוי פון ארץ־ישראל זאל נים אויפגעגעבען ווערען, טראץ די אלע שטערונגען.

דערעפענענדיג די פארזאמלונג האט מר. פרימאן געדאנקט אלע ציוניסטישע טוער וועלכע זענען געקומען. „אין דער לעצטער צייט האבען מיר זיך פארזאמלט צו אויסדריקען אונזער אכטונג אין דער אידישער פארס־שול אין דזשארדזשטאון, און אלעס איז פארקויפט געווארען אונטער׳ן האמער, די פארס נוסא איז איבערגענומען געווארען פונ׳ם צווייטען מארגערדזשירער, און די ניין קינד דער וועלכע האבען זיך דארטען געפונען וועלען היינט געבראכט ווערען אין שטארט אריין.

אין א געשפרעך מיט מר. שפינעל, פרעזידענט פון דער פארס שול, האט דער לעצטער אונז דערקלערהרט, אז עס ווערט פארהופען א ספעציעלע קאנפערענץ אויף זונטאג בייטאג, ווען מען וועט זוכען וועגען און מיטלען צו קענען ראטעווען די פארס, און איינלאדונגען זענען ארויס געשיקט געווארען צו אלע אפטיילונגען פון דער פארס־שול ארגאניזאציע, צו באטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ, וועלכע וועט זיין אין לייבאר ליסעאום.

דזשארדזשטאונער פארעם־שול דערקלערט באנקראט

ווי מיר דערוויסען זיך איז שבת פארגעקומען אן „אוקשען סיול״ אויפ׳ן גאנצען איינגעטום, וואס עס האט זיך געפונען אין דער אידישער פארס־שול אין דזשארדזשטאון, און אלעס איז פארקויפט געווארען אונטער׳ן האמער, די פארס נוסא איז איבערגענומען געווארען פונ׳ם צווייטען מארגערדזשירער, און די ניין קינד דער וועלכע האבען זיך דארטען געפונען וועלען היינט געבראכט ווערען אין שטארט אריין.

אין א געשפרעך מיט מר. שפינעל, פרעזידענט פון דער פארס שול, האט דער לעצטער אונז דערקלערהרט, אז עס ווערט פארהופען א ספעציעלע קאנפערענץ אויף זונטאג בייטאג, ווען מען וועט זוכען וועגען און מיטלען צו קענען ראטעווען די פארס, און איינלאדונגען זענען ארויס געשיקט געווארען צו אלע אפטיילונגען פון דער פארס־שול ארגאניזאציע, צו באטייליגען זיך אין דער קאנפערענץ, וועלכע וועט זיין אין לייבאר ליסעאום.

סטודענטען בונטעווען זיך נאך אלץ אין שפאניען

סעוויל׳ שפאניע, אקט. 28.

כמעט אלע פינף הונדערט סטודענטען פונ׳ם סעוויל׳ער אוניווערזיטעט זענען היינט ארויסגעגאנגען אין סטרייק און האבען פארארזאכט א שרעקליכען רייאט. דער סטרייק פון די סטודענטען איז אין פראטעסט געגען דעם אופן ווי אזוי די למודים ווערען אנגעפיהרט אינ׳ם אויניווערזיטעט, לויט׳ן פלאן ווי עס איז אויסגעארבייט געווארען פון סענאר קאלעיא.

אינגערער נייטען סטראוס איז וויים־טשערמאן פונ׳ם ציוניסטישען „עמוירדזשענסי״ פאנד

ניו יארק, אקט. 28.

נאכדעם ווי ער איז עטליכע יאר געווי אפגעשטאנען פון דער ציוניסטישער באוועגונג האט דער אינגערער נייטען שטראוס געכטען אנגענומען א ציוניסטישען אמט, איבערגעהמענדיג די וויים־טשערמאנשיפ פון דעם ציוניסטישען עמוירדזשענסי פאנד, מיט׳ן צוועק כדי מיט דעם געלט צו באקעמפען די נייע אנטי־ציון גזירות.

ער האט דערביי ארויסגעגעבען א סטייטמענט אין וועלכען ער דערקלערהרט, אז דער וויכטיגסטער פליכט פון די אמעריקאנער אידען אינ׳ם איצטיגען מאמענט, איז צו אויפקלערען פאר דער עפענטליכער מיינונג די אמת׳ע פאקטען וועגען פאלעסטינע, און צו ביישטייערען וואס מעהרער פאר דעם ספעציעלען פאנד.

ענגלאנד׳ס „וויסען פאפיער״ און סימפסאנ׳ס בריעף האט ער כאראקטעריזירט אלס א שטיין און א הינדערניש צו די דערגרייכונגען פון די אידישע פונקטען אין דער דאזיגער שוועריער שעה האבען מיר זיך פארזאמלט צו אויסדריקען אונזער אכטונג אין דער איצטיגער ארבייטער רעגירונג. צו אונז בריטישע אידען, איז די אנטוישונג פונקט אזוי טיעף און וועהטאגיג ווי אונזער אנטוישונג אין דער ווירקליכער אפשאפונג פון דער באלפור דעקלאראציע״.

דא האט מר. פרימאן אויסגעדריקט זיין צופרידענהייט וואס די קאנאדער ציוניסטישע פיהרער האבען נים נאכגעגעבען ווייצמאנ׳ס ביישפיעל און שנעל רעזיגנירט.

מעסדאנאלד זאגט אין פארלאמענט אז ענגלאנד׳ס פריערדיגע שטעלונג צו א״י איז נים געענדערט געווארען

ענטפערט אויף אנפראגע פון סטענלי באלדווין, אויב דאס „וויסע פאפיער״ וועלכעס ענדערט פולשטענדיג די שטעלונג פון די פריהערדיגע בריטישע רעגירונגען, וועט פארבלייבען נים געענדערט. — דר. ווייצמאן און נחום סאקאלאוו אדרעסירען פראטעסט פארזאמלונג ... לאנדאן. — טשעכאסלאוואקיש ע אידען פראטעסטירען אויך.

לאנדאן, אקט. 28.

די פאלעסטינע־פראגע איז אויפגהויבען געווארען דעם ערשטען טאג, אזוי שנעל ווי דער בריטישער פארלאמענט איז היינט דערעפענט געווארען. דער געווענער קאנסערוואטיווער פרעמיער, סטענלי באלדווין, האט פארלאנגט פון דער רעגירונג, אז זי זאל קלאהר מאכען אויב דער לעצטער „וויסער פאפיער״ וועלכער האט פארארזאכט די ביטערסטע פראטעסטען פונ׳ם נאנצען וועלט אידענטום מיינט „א באשטימטע ענדערונג פון דער פאליסי וועלכע איז נאכגעפאלגט געווארען פון די פריערדיגע רעגירונגען זינט 1917״.

אויף דעם האט דער פרעמיער רעמזיר מעסדאנאלד געענטפערט, אז דער לעצטער „וויסער פאפיער״ האט נים באייגענט קיין אפטרייסלונג מצד דער בריטישער רעגירונג אין באצוג צום היילינען לאנד״.

לארד רעדינג זאגט, אז ענגלאנד׳ס כבוד שטעהט אין קאן

לאנדאן, אקט. 28. (אינא).

די פאלעסטינע־פראגע איז היינט אויפגעהויבען געווארען אין דער לארדען הויז פון לארד רעדינג, באלד נאך דעם קענינג׳ס טראן־רעדע. ער האט דערקלערהרט אז ער וויל אויפמערקזאם מאכען דער רעגירונג, אז דא איז נים בלויז א פראגע פון איר אדער אראבער, נאר עס האנדעלט זיך דא וועגען דעם כבוד פון ענגלאנד.

עס איז דער רעגירונג׳ס פליכט צו אויסלייכען אלע שווערינקייטען וואס קומען ארויס אין ברענגען די סיטואציע צו אזא צופרידענשטעלענדען צושטאנד ווי מעגליך, האט ער געזאגט, אזוי אז דער רעגירונג זאל דורך דער אויסמיידען די איבערגיע קריטיק אין לאנען געגען איהר, אז זי האט געבראכען איהר ווארט וואס זי האט געגעבען צוזאמען מיט די אלייאירטע נאציאנען אין פארלויף פון דער מלחמה. זי וואלט אויסגעמידען די קלאגען אז אזוי שנעל ווי א שטיקעל געפאהר איז אנגעקומען האט זי שוין פארגעסען אן איהר צוזאג און גענומען א נייע שטעלונג.

„איך קען זיך קוים פארשטעלען, האט ער געזאגט, אז די רעגירונג האט געבויט איהרע באאבאכטונגען אויף פאלשע יסודות, הנם איך ווייס, אז אזעלכעס קאן פאסירען. קיינער קאן נים זיין געגען דעם סטייטמענט אז די אראבישע רעליגיעזע פרייהייטען דארפען רעספעקטירט ווערען אזוי ווי פון די איבערינע טיילען פון דער באפעלקערונג, פונדעסטוועגען, ווען ענגלאנד האט זיך איינמאל פארפליכטעט צו אויפבויען א נאציאנאלע ארדישע היים אין ארץ־ישראל, טאר דערביי נים זיין דער רעגירונג׳ס פריהייט אין די שפעטערדיגע יאהרען צו נעהמען א שטעלונג וועלכע ווערט אין דער גאנצער וועלט אויסגעטייטשט, אז די גאנצע צייט האט די רעגירונג בלויז פארפיהרט מיט פאלשע צוזאגען״.

צום סוף האט לארד רעדינג אויסגעדריקט זיין האפנונג, אז די רעגירונג וועט אין דער נאהענטער צוקונפט ענדערען איהר שטעלונג.

ענטפערענדיג לארד רעדינג, האט לארד פארמאור, דער פיהרער פונ׳ם לארדען הויז, דערקלערהרט, אז די באשולדיגונג אז ענגלאנד האט נים געטאן איהר חוב סיי צו די אידען און סיי צו די אראבער, איז נים קיין באגרינדעטע.

מארגען (היינט) וועט דערוואהרט, אז די רעגירונג וועט פארוואהרפען ווערען מיט פראגען אין באצוג צו דעם פאלעסטינע־אינצידענט, אזוי האט קיינט אויסגעפונען דער „איטא״ קארעספאנדענט.

מוסאליני איז גרייט איבער־צונעמען דעם א״י מאנדאט

פאריז, אקט. 28.

די נייעס אז דער איטאליעניש־ער קעניג וויקטאר עמניואל, גרייט זיך בקרוב צו באזוכען פאלעסטינע, און דאס אין באלד נאכדעם ווי ענגלאנד׳ס נייע פאליסי איז באקאנטגעמאכט געווארען, האט דא ארויסגערופען א באדייטענדע שפע־קולאציע אין די היגע פאליטישע קרייזען. באזונדערס איז דעם קעניג׳ס באזוך אין פאלעסטינע געווארען אויפגעלעגט נאכ־דעם ווי מוסאליני האט מיט א טאג פריהער געהאלטען א רעדע אין רוים, דער־קלערענדיג אז איטאליע׳ס אויסשפיי־טונג קאן בלויז דערגרייכט ווערען דורכ׳ן מורח.

דערביי ווערט אויך גענומען אין אנבאטראכט, אז דער פרעזידענט פון פראנקרייך, נאסטאן דומער, וועט אן א פאר מאנאטען ארום באזוכען טונים, און בען בארויכטען זיין ארבייט, און די מעהרסטע באריכטען זענען גאנץ אויפרי־דעשטעלענדיג.

אין די לעצטע צוויי טעג האבען די טיעמס געשאפען ארום 15 טויזענד דאלאר, אזוי אז די קופע דערגרייכט שוין איבער 50 טויזענד דאלאר.

טיעמס געהען אן מיט דער ארבייט

די פארשידענע „טיעמס״ וועלכע זענען טעטיג אינ׳ם פערבראציע קאמפיין, האבען נעכטען ביים אנטשטעהן אפגעגעבען אן אויפטקוואלטונג פון זייערע ארבייט, און דער פארזיכטיגער אפשאץ פון דער מעהרהייט האבען אזוי ווי איטאליען און פראנקרייך האבען נים דערגרייכט קיין אנרימענט איבער דעם גרעניץ צווישען טונים און איטאליע׳ס קאלאניע, ווערט דאריבער דער איטאליענישער עקזעקוטיוו אויפגעלעגט אין אויפטיילונג אלס מוסאליני׳ס א־טונג אויסגעטייטשט אלס מוסאליני׳ס א־איבער 50 טויזענד דאלאר.

טראנסיט׳ר אידען וועלען זונטאג פראטעסטירען אין מאסי האל

די אידישע לעגיאנערען און וואלונ־טירען ארגאניזאציע האט נעכטען ביי איהר פארזאמלונג אין ציון האל באשלאסען צוזאמען מיט׳ן ציון קאנסיל און מיט דער קאנפערענץ פון די פועלי ציון צו אראנזשירען א גרויסע פראטעסט פאר־זאמלונג פאר קומענדען זונטאג נאכמיט־טאג אין מעסי האל, צו פראטעסטירען געגען דער נייער שטעלונג פון דער ענג־לישער רעגירונג אין באצוג צו דער אידי־שער נאציאנאלער היים אין ארץ־ישראל.

די אידישע לעגיאנערען האבען נעכטען אויך ביי דער געלעגענהייט לעגען א קראנץ בכומען אויפ׳ן סענאטאף לעבען סיטי האל, אין אנדענק פון זייערע געפאלענע חברים אין ארץ ישראל.

פארזיצענדער פון אוועגט אין גע־גען רוש. רוש. גלעם; אין גערעדט האבען מ. קרעמער און א. שאין.

דער ריכטער ש. שמולעוויטש האט פארגעלעזען זיינס א גערויקט „אם אשכחך ירושלים״.

א קאמיטעט פון זיבען איז ארויסגעוועלט געווארען זיך צוזאמענגערעדען מיט׳ן ציון קאנסיל, און די פועלי ציון וועגען אלע אראנזשמענטס פאר דער פראטעסט פאר־זאמלונג.

וועט פארשלאגען נים צו פאר־קויפען קיין שנאפס צו ארבייטסלאזע

סער הענרי דרייסאן, טשערמאן פון דער אנטאריא ליקער קאנטראל באארד, האט דערקלערהרט, אז ער איז נרייט צו פארשלאגען, אז היינטיגען ווינטער זאל קיין שנאפס נים פארקויפט ווערען צו ארבייטסלאזע, נעמענדיג אין אנבאטראכט די שווערע עקאנאמישע לאגע.

אנטיסעמיטישע אונרו־עז אין בודאפעסט

וויען, אקט. 28. (אינא).

אנטיסעמיטישע אונרוהען זענען היינט אויסגעבראכען אינ׳ם בודאפעסטער אוני־ווערזיטעט. אידישע סטודענטען זענען באפאלען געווארען אינ׳ם אנאטאמישען אינסטיטוט און די אנטיסעמיטישע האבען עפענטליך געזוכט צו שטערען די לעק־ציעס, באליידיגענדיג די אידישע מערי־ען׳ן סטודענטען.

דערווייל איז אדרנונג איינגעשטעלט געווארען.

אנגלאנד וועט זיך נים אנטזאגען אויב אנדערע וועלען עס אויך נים טאן, זאגט מעקדאנאלד

זאגט אויך אז ארבייטער־רעגירונג וועט נים אויפלעזען דעם פארלאמענט און זיך ווענדען צום פאלק מיט נייע וואהלען, אזוי לאנג ווי זי וועט נים אומגעוואהלט ווערען פון דער אפאזיציע. — רעגירונג וועט פארעפענטליכען ווייס טיגען דאקומענט וועגען אינדיע.

ארבייטער־רעגירונג ווייזט צוריק פארשלאג פאר א פרעפערענץ־טאריף

לאנדאן, אקט. 28.

מיט דעם גאנצען געווהנלינכען פומפ און פראכט איז היינט דערעפענט גע־ווארען דער בריטישער פארלאמענט, און צום ערשטען מאל אין פארלויף פון די פארגאנגענע צוויי יאר זענען טויזענטער מענשען געקומען הערען דעם קעניג פאר־לייענען די טראן־רעדע.

נאך די דאזיגע אלע צערעמאניעס האט פרעמיער מעקדאנאלד געהאלטען די טאן־רעדע אין פארלאמענט, אונטער־שטרייכענדיג דער רעגירונג׳ס פלענער סיי בנוגע דער אינערן־פאליטיק פון לאנד און סיי בנוגע איהר אויסערליכער פאליסי. רייזענדיג וועגען דער רעגירונג׳ס אויס־סער׳ן פאליסי האט מר. מעקדאנאלד דער־קלערהרט, אז זי איז באזירט אויף ארבייט־ריישאן און אנטזאגונג, אבער דאס לעצטע, האט ער געזאגט, קאן בלויז דער־גרייכט ווערען דורך אן אינטערנאציאנ־אלען אפמאך „ווייל מיר וועלען זיך נים איזאלירען אין דער אנטזואגונג״. דאס הייסט, ענגלאנד אליין ,וועט זיך נים אנטזואגען, אויב די אנדערע לענדער פון דער וועלט וועלען דאס אויך נים טאן.

וואס אנבאלאנגט וועגען אינדיע, האט ער געזאגט, אז די רעגירונג האט באשלאסען צו פארעפענטליכען אן אפי־ציעלע דעקלאראציע וועגען אינדיע׳ס פא־סיווען ו